

ความเสมอภาค: แนวคิดและข้อถกเถียงเบื้องต้น

สุวิชา เป้าอารีย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

ผู้อำนวยการ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล”

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

pouaree@yahoo.com.au

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอแนวคิดและข้อโต้แย้งเบื้องต้นของความเสมอภาค โดยเริ่มจากแนวคิดและข้อโต้แย้งของความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย ความเสมอภาคทางการเมือง และความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ จากนั้นได้มีการอ้างอิงถึงแนวคิดจากนักปรัชญา นักคิด และนักวิชาการที่สำคัญ เช่น Aristotle ที่กล่าวว่า ความเสมอภาค หมายถึงการพิจารณาอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับ Thomas Jefferson มองว่ามนุษย์เกิดขึ้นพร้อมกับการมีความเสมอภาคกันทางสิทธิธรรมชาติ Chico Mendes กับการต่อสู้เพื่อความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ข้อโต้แย้งของกลุ่มอนุรักษ์นิยมคลาสสิกที่เชื่อว่ามนุษย์นั้นในทางธรรมชาติไม่มีความเสมอภาคกันอยู่แล้ว และมุมมองในทางตรงกันข้ามของกลุ่มเสรีนิยมคลาสสิกอย่าง John Lock และ Adam Smith ที่สนับสนุนแนวคิดความเสมอภาคกันโดยธรรมชาติ แนวคิดเรื่องความเสมอภาคในโอกาสของ Milton Friedman และ Rose Friedman ในขณะที่กลุ่มเสรีนิยมสมัยใหม่เชื่อว่ามนุษย์นั้นสามารถมีความเท่าเทียมกันในภาวะธรรมชาติและมีความเท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันข้อโต้แย้งที่มีต่อแนวคิดเรื่องความเสมอภาคได้ถูกหยิบยกขึ้นมาอธิบายด้วยเช่นเดียวกัน อาทิ เช่น แนวคิดของ Kurt Vonnegut ที่มองว่า ความเสมอภาคเป็นเสมือนคำพื้นฐานที่สำคัญที่ใช้เป็นข้ออ้างในการโจมตีใครก็ตามที่มีพรสวรรค์หรือแข็งแรงกว่าหรือฉลาดกว่าบุคคลอื่น และความเสมอภาคในมุมมองของ Friedrich Nietzsche ที่อธิบายว่าความเสมอภาคเป็นชนิดหนึ่งของคุณธรรมแต่เป็นคุณธรรมของทาสที่ต้องการให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ทรมานเฉกเช่นเดียวกับที่ทาสได้รับ

คำสำคัญ ความเสมอภาค ปรัชญาการเมือง สิทธิทางธรรมชาติ

Equality: Concepts and Basic Arguments

Suvicha Pouaree

Assistant Professor, School of Social and Environmental Development

Director, NIDA Poll

National Institute of Development Administration

pouaree@yahoo.com.au

Abstract

This article presents a variety of equality concepts and arguments from several philosophers, academicians and thinkers. It begins with the concepts and arguments on equality before laws, political equality, and economic equality. Then the article discusses the equality concepts and arguments defined by several philosophers, thinkers, and academicians. Aristotle's equal consideration of interests; Thomas Jefferson's equality of natural rights; Chico Mendes's idea of the equality of participation; the traditional conservative belief in naturally unequal among people; the Classical Liberalist idea of natural equality; Milton and Rose Friedman's notion of equality of opportunity; the Modern Liberalist argument for social welfare of society regarding the building of equality; Kurt Vonnegut's view of equality as a basis for attacking those that are more talented or stronger or that have a higher intellectual potential than average in the society; and Friedrich Nietzsche's thought on slave morality— to make others suffer the same as what the slaves are facing.

Keywords: Equality, Political Philosophy, Natural Rights

บทนำ

ความเสมอภาค อาจถูกตีความโดยกว้าง ๆ ว่าหมายถึงสภาพการณ์ที่ความเท่าเทียมกันในประเด็นใด ประเด็นหนึ่งหรือหลายประเด็น เช่น ในระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมมักจะกล่าวถึงความเสมอภาคใต้กฎหมาย หรือ Equality Before the Law (Jary & Jary, 2000, p. 189) หมายถึงบุคคลภายในสังคมเดียวกันย่อมมีสิทธิทางกฎหมายที่เท่าเทียมกัน รวมถึงการได้รับการรับรอง การคุ้มครองและการปฏิบัติจากผู้บังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ภูมิฐานะหรือถิ่นกำเนิดอย่างไร และในขณะเดียวกันก็ถือได้ว่าหลักความเสมอภาคนี้เป็นหลักที่ควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจของตนตามอำเภอใจ การกระทำของรัฐจะต้องสามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดรัฐจึงกระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบหรือเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นโดยเฉพาะ (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2548) อย่างไรก็ตาม Scruton (1982, p. 152) อธิบายว่าในความเป็นจริง การมีความเสมอภาคใต้กฎหมายอาจไม่สามารถเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบ เช่น แม้ว่าการกฎหมายจะกำหนดให้ทุกคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือคนรวยมีสิทธิและความเสมอภาคกันทางกฎหมาย แต่นั่นไม่รวมถึงการมีอำนาจหรืออิทธิพลที่เท่าเทียมกัน ในการต่อสู้กันทางกฎหมาย ผู้ที่มีอำนาจหรืออิทธิพลทางการเมืองและการเงินมักจะอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบผู้ที่ด้อยกว่า เช่นการมีโอกาสจ้างนายที่มีฝีมือดีกว่า สามารถยื้อคดีให้ยาวนานโดยที่ตนเองไม่เดือดร้อนทางเศรษฐกิจหรือได้รับผลกระทบต่อชีวิตประจำวันหรือการทำมาหากินมากมายนัก สามารถสืบเสาะหาเอกสารหลักฐานและพยานที่จำเป็นต่อการต่อสู้ทางกฎหมาย แต่สิ่งเหล่านี้คือข้อจำกัดสำหรับผู้ที่มิอำนาจหรืออิทธิพลที่น้อยกว่า ถึงแม้ว่าในหลาย ๆ ประเทศอาจมีมาตรการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ที่ด้อยกว่าในสังคม แต่นั่นก็ไม่ได้รับประกันการมีอำนาจหรืออิทธิพลที่เท่าเทียมกันในการต่อสู้กันทางกฎหมาย

แนวคิดเรื่องความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการสนทนาถกเถียงกันอย่างมากมายในสังคมเป็นเวลานาน ความเสมอภาคทางการเมืองอาจหมายถึง การที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิทางการเมืองที่เท่าเทียมกัน เช่น ความเท่าเทียมกันในการไปลงคะแนนเสียง ความเท่าเทียมกันในการสมัครรับเลือกตั้ง (Scruton, 1982, p. 152) และโอกาสที่เท่าเทียมกันในการร่วมบริหารประเทศ เป็นต้น Robert A. Dahl (2000, p. 65) อธิบายถึงความเสมอภาคทางการเมืองว่า คือการแสดงออกถึงเกณฑ์ตัดสินทางคุณธรรมของมนุษย์ที่เป็นการพูดถึงสิ่งที่เราเชื่อว่า (ความเสมอภาค) ควรจะเป็นอย่างไร เช่น จากคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาที่เน้นย้ำเรื่องสิทธิโดยธรรมชาติในชีวิตเสรีภาพและความสุขของคน ๆ หนึ่งจะไม่มีเหนือกว่าหรือด้อยกว่าผู้อื่นในสังคม ในการจัดการของรัฐจะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่ดีและผลประโยชน์ของทุก ๆ คน ที่เกี่ยวข้องในประเด็นนั้นอย่างเท่าเทียมกัน นั้นหมายถึงสิ่งที่เรียกว่า ความเสมอภาคโดยธรรมชาติ อย่างไรก็ตามก็มีข้อถกเถียงว่า ความเสมอภาคทางการเมืองไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในความเป็นจริง เพราะคนในสังคมมีความแตกต่างในสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมและรวมถึงการมีอำนาจและอิทธิพลที่ไม่เท่าเทียมกัน ตัวอย่างเช่น สมมุติว่านายสมชาย ขวานายกจนจากจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอุดมการณ์มุ่งมั่นทำงานเพื่อชาติต้องการที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขาอาจจะมิสิทธิในการสมัคร เช่นเดียวกับนักการเมืองคนอื่น ๆ ในจังหวัด แต่คำถามคือเขามีโอกาสแค่ไหนในการได้รับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งในปัจจุบันต้องใช้เงินจำนวนมากและรวมไปถึงการใช้อิทธิพล เครือข่ายและการแลกเปลี่ยน

ผลประโยชน์ ด้วยเหตุนี้เองจึงพบว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีทางสังคมและเศรษฐกิจหรืออยู่ในกลุ่มชนชั้นนำของสังคมไม่ว่าจะเป็นในระดับชาติระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันเมื่อมองไปที่การกำหนดนโยบายของรัฐจะพบว่าในหลาย ๆ ครั้งไม่อยู่บนพื้นฐานของการพิจารณาถึงผลประโยชน์ของทุกฝ่ายในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน แต่กลับเป็นการตัดสินใจบนฐานทางการเมืองและแรงกดดันทางการเมืองจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมหรือเป็นการตัดสินใจโดยชนชั้นนำผู้มีอำนาจในสังคม ซึ่งทำให้สังคมประชาธิปไตย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย) ในปัจจุบันอยู่ในลักษณะผสมระหว่างระบอบชนชั้นนำประชาธิปไตย (Democratic Elitism) และระบอบประชาธิปไตยแบบพึ่งพาอุปถัมภ์ (Patron-Client Democracy) มากกว่าประชาธิปไตยโดยประชาชนของประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

แนวคิดเรื่องความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ (Economic Equality) ก็เป็นอีกประเด็นที่มีการถกเถียงกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความเสมอภาคทางรายได้ ความมั่งคั่ง การใช้ทรัพยากร ประเด็นที่เป็นที่โต้เถียงกันมากที่สุดในเรื่องความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ คือ เราจะเลือกอะไรระหว่างความเสมอภาคในโอกาส (Equality of Opportunity) และความเสมอภาคในผลลัพธ์ (Equality of Outcome) ฝ่ายที่สนับสนุนความเสมอภาคในโอกาสนี้ก็จะกล่าวอ้างว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมได้มีความเจริญก้าวหน้าตามศักยภาพของแต่ละคนโดยรัฐจะจำกัดการกำหนดกฎระเบียบ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของสมาชิกในสังคม ในขณะที่ผู้นิยมความเสมอภาคในผลลัพธ์ก็จะโต้แย้งว่าหากรัฐไม่มีกลไกในการส่งเสริมให้สังคมมีความเสมอภาคที่มีอำนาจอิทธิพลหรือฐานะที่ดีกว่าในสังคมก็จะฉกฉวยโอกาสที่เหนือกว่าในการสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ความมั่งคั่ง และปล่อยให้ผู้ที่ด้อยโอกาสในสังคมยังคงจมอยู่กับสภาพที่แร้นแค้นต่อไป ด้วยเหตุนี้เองรัฐจึงต้องมีบทบาทในการสร้างความเสมอภาคผ่านการออกนโยบาย กฎหมายหรือระเบียบในการส่งเสริมสวัสดิการสังคม การกระจายรายได้ และความมั่งคั่งอย่างเป็นธรรม

การถกเถียงกันในแนวคิดเรื่องความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน (Equality) นั้น ได้มีมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ นักคิด นักวิชาการ นักทฤษฎี นักปรัชญาจากหลากหลายสาขาจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น ได้พยายามให้คำอธิบายเรื่องความเสมอภาคในประเด็นต่างๆ ที่หลากหลายเป็นไปตามมุมมอง อุดมคติและศาสตร์ที่ตนเองได้ศึกษามา แต่อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่สามารถหาข้อยุติในการถกเถียงเรื่องแนวคิดความเสมอภาค ทั้งในแง่ของความหมายของความเสมอภาคว่าคืออะไร ความเสมอภาคเป็นไปได้ในโลกแห่งความเป็นจริงหรือไม่ ธรรมชาติของมนุษย์มีความเสมอภาคหรือความไม่เสมอภาค การสนับสนุนและการเสริมสร้างความเสมอภาคควรเกิดขึ้นหรือไม่และโดยใคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐควรจะต้องส่งเสริมเรื่องความเสมอภาคในสังคมหรือไม่ การจะทำความเข้าใจในคำว่าความเสมอภาคจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากแนวคิดและข้อถกเถียงตามมุมมองของนักคิด นักวิชาการ นักทฤษฎี นักปรัชญาจากหลากหลายสาขาที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการศึกษาด้านความเสมอภาคในปัจจุบัน

นักปรัชญาคนแรกที่จะบทความนี้จะศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวคิดด้านความเสมอภาคคือ Aristotle ผู้ซึ่งกล่าวว่าความเสมอภาคนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ เมื่อความเสมอภาคนั้นมีความหมายถึงการพิจารณาอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับ (Grigsby, 1999, p. 84) โดยจะต้องพิจารณาว่าพลเมือง

ได้รับผลประโยชน์หรือผลลัพธ์จากการตัดสินใจของรัฐอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันหรือไม่ รัฐธรรมนูญที่ดีต้องให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ร่วมของคนในสังคมที่จะถูกตัดสินโดยมาตรฐานความยุติธรรมที่สมบูรณ์แบบรัฐธรรมนูญใดก็ตามที่เน้นแต่ผลประโยชน์ของผู้ปกครองเองเป็นรัฐธรรมนูญที่ไม่ถูกต้องวิบริต (Curtis, 1981, p. 80) ด้วยเหตุนี้เองความเสมอภาคจึงสมควรได้รับการสนับสนุนโดยรัฐ อย่างไรก็ตามประเด็นคำถามถัดมาคือ รัฐควรจะมีลักษณะอย่างไรถึงจะสามารถสร้างความเสมอภาคให้กับสังคมได้ ในประเด็นนี้ Aristotle ได้ อธิบายถึงลักษณะของรัฐไว้ทั้งหมด 6 รูปแบบโดยได้พิจารณาอยู่บนพื้นฐานว่า ใครเป็นผู้ปกครองและผลประโยชน์จากการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐนั้นเป็นของใคร ลักษณะของรัฐรูปแบบแรก เรียกว่า Monarchy หรือราชาธิปไตย ซึ่ง Aristotle อธิบายว่าเป็นการปกครองโดยคนคนเดียวเพื่อผลประโยชน์ของคนทั้งสังคม รูปแบบนี้เมื่อผู้ปกครองมีคุณธรรม การกระทำย่อมรวดเร็วและเที่ยงตรงกว่ากฎหมายและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลักษณะของรัฐรูปแบบที่ 2 ได้แก่ Aristocracy หรือระบบอภิชนาธิปไตย เป็นการปกครองโดยคนจำนวนน้อยเพื่อผลประโยชน์ของคนทั้งสังคม เป็นรูปแบบการปกครองที่มุ่งเน้นเพียงวัฒนธรรมและคุณธรรมของคนชั้นสูงในสังคม โดยกำหนดว่าชนชั้นปกครองคือผู้มีวัฒนธรรมและคุณธรรมสูง ส่วนลักษณะของรัฐรูปแบบที่ 3 คือ Polity หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการปกครองโดยองค์กรของรัฐที่มุ่งเน้นระเบียบวินัย ยึดมั่นในหลักกฎหมายและหลักคุณธรรมตามรัฐธรรมนูญ เป็นลักษณะของการปกครองโดยคนหมู่มากเพื่อผลประโยชน์ของคนทั้งสังคม ในขณะที่ลักษณะของรัฐรูปแบบ 4 เรียกว่า Tyranny หรือระบบทรราช เป็นการปกครองโดยผู้ปกครองคนเดียวและเพื่อผลประโยชน์ของผู้ปกครองเอง เป็นรูปแบบการใช้อำนาจในการปกครองอย่างไร้คุณธรรม ลักษณะของรัฐรูปแบบที่ 5 เป็นการปกครองโดยกลุ่มคนจำนวนน้อยเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง เป็นการเห็นชอบร่วมกันของหมู่ผู้ปกครองในการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน ลักษณะของรัฐรูปแบบนี้เรียกว่า Oligarchy หรือระบบคณาธิปไตย (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2545, น. 87-91) ลักษณะของรัฐรูปแบบสุดท้ายที่ดูเหมือนว่าจะเป็นแนวโน้มของระบบการเมืองการปกครองในโลกยุคปัจจุบัน คือ Democracy หรือ ประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม Aristotle กลับมีมุมมองต่อระบอบประชาธิปไตยว่า เป็นการปกครองโดยคนหมู่มากแต่เพื่อผลประโยชน์ของผู้ปกครอง (คนหมู่มาก) เอง (Grigsby, 1999, p. 84)

สำหรับ Aristotle รูปแบบการปกครองแบบ Monarchy, Aristocracy และ Polity เป็นระบบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับรัฐบาล เพราะทั้งสามรูปแบบนั้นส่งเสริมผลประโยชน์และให้ความสำคัญกับคนทั้งสังคม Aristotle ไม่สนใจว่าจะมีคนจำนวนเท่าใดที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตราบใดที่ผลประโยชน์ของทุกกลุ่มในสังคมได้รับการพิจารณาและดูแลจากรัฐ รูปแบบการปกครองนั้นมีความเหมาะสมและสามารถสร้างความเสมอภาคให้กับพลเมืองได้ (Curtis, 1981, p. 80) ในขณะเดียวกัน Aristotle มองว่าระบบ Tyranny, Oligarchy และ Democracy นั้นมีความไม่เหมาะสมและไม่เป็นรูปแบบของรัฐที่สามารถสร้างความเสมอภาคได้ เพราะทั้งสามระบบนั้นส่งเสริมผลประโยชน์และให้ความสำคัญแก่ผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ปกครองหรือชนชั้นของผู้ปกครองเท่านั้น (Ryan, 2012, pp. 97-98) Aristotle อธิบายเพิ่มเติมว่า Tyranny เป็นความวิบริตของผู้ปกครองในระบบ Monarchy ในขณะที่ Oligarchy เกิดจากพฤติกรรมที่ออกนอกกลุ่มนอกทางของผู้ปกครองในระบบ Aristocracy ส่วนระบบประชาธิปไตยหรือ Democracy เป็นผลมาจากความผิดเพี้ยนของระบบ Polity ทั้งสามระบบนี้มีได้มุ่งเน้นผลประโยชน์ของพลเมืองทั้งหมดในสังคม (Curtis, 1981, p. 81)

แต่อย่างไรก็ตามนักประชาธิปไตยอาจโต้แย้ง Aristotle ว่าระบอบการปกครองในรูปแบบ Monarchy, Aristocracy และ Polity นั้นตัวผู้ปกครองอาจไม่ได้มาจากฉันทมติของคนในสังคม แล้วสังคมจะแน่ใจได้อย่างไรว่าผู้ปกครองจะใช้อำนาจต่อพลเมืองของตนเองอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ในทางตรงกันข้ามระบบประชาธิปไตยนั้นเป็นระบอบการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ผู้ปกครองก็มาจากฉันทมติของคนส่วนใหญ่ในสังคม แล้วระบบประชาธิปไตยจะไม่ใช่เป็นระบบการปกครองที่ดีที่สุดได้อย่างไร ในเรื่องนี้ Aristotle กล่าวว่า ในระบอบประชาธิปไตยนั้นจริงอยู่ที่คนหมู่มากนั้นมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ในขณะที่ระบอบราชาธิปไตยนั้นไม่เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในการปกครองประเทศ แต่ระบอบราชาธิปไตยนั้นให้ความสำคัญในการพิจารณาถึงผลประโยชน์ของคนทั้งสังคม ในขณะที่ระบอบประชาธิปไตยนั้นเมื่อพิจารณาถึงผลลัพธ์ของการตัดสินใจของผู้ปกครองกลับพบว่าก็ไม่ได้แตกต่างอะไรกับระบบทรราช เนื่องจากการปกครองนั้นเป็นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง (ที่เกิดจากการตัดสินใจของคนหมู่มาก) โดยไม่มีความสนใจผลประโยชน์สาธารณะและรวมถึงผลประโยชน์ของคนกลุ่มน้อยและคนเห็นต่างในสังคม ในสังคมประชาธิปไตยนั้นคนจำนวนมากเป็นคนตัดสินใจที่จริงแต่ทุกคนล้วนตัดสินใจบนผลประโยชน์ของตนเอง ตัวอย่างเช่น การที่พรรคการเมืองโฆษณาหาเสียงโดยเสนอนโยบายประชานิยมที่มีทั้งลดแลกแจกแถมทั้ง ๆ ที่รู้ว่าผลลัพธ์จะเป็นเช่นใด ประเทศชาติจะเสียหายขนาดไหนในระยะยาว หรือการโฆษณาหาเสียงโดยกล่าวว่า "ใครก็ตามที่เลือกพรรคผมเองประมาณไปก่อน ใครที่ไม่เลือกอาจไม่ได้เลยหรือให้รอไปก่อน" ซึ่งหากพรรคการเมืองนี้ชนะการเลือกตั้งก็เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าคนจำนวนมากนั้นตัดสินใจไปลงคะแนนเสียงเลือกผู้ปกครองเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมิได้เพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม ความเสมอภาคและความยุติธรรมจึงไม่เกิดขึ้นจริงในสังคมลักษณะแบบนี้ อย่างไรก็ตามความเสมอภาคในทัศนคติของ Aristotle ไม่ครอบคลุมทุกแง่มุมของแนวคิดความเสมอภาค เช่น Aristotle ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักกับคำว่าความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในกระบวนการของการตัดสินใจ (Equality of Participation in Decision-Making) หรือความเสมอภาคกันของรายได้และอำนาจ (Equality of Income and Power) หรือแม้กระทั่งความเสมอภาคกันในสิทธิ (Equality of Rights) แต่ Aristotle มุ่งเน้นความเสมอภาคในผลลัพธ์ของการตัดสินใจของรัฐว่าเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของใคร สิ่งที่ Aristotle คาดหวังกับรัฐที่ดีคือต้องเป็นรัฐที่ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของทั่วทั้งสาธารณะ ทุกกลุ่มในสังคม ไม่ใช่แค่ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ – Good State Serve the Public's Interest, Not Most of the Public's Interest, But the Interest of Entire Public (Grigsby, 1999, p. 85)

จากมุมมองของ Aristotle ที่ให้ความหมายของความเสมอภาคโดยสนใจในผลลัพธ์ของการตัดสินใจของรัฐว่าเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนในสังคมหรือไม่ แต่สำหรับอดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา Thomas Jefferson ไม่สนใจในผลลัพธ์จากการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐแต่ให้ความสำคัญกับแก่นแท้ของความเป็นมนุษย์ (Human Essence) Jefferson กล่าวว่ามนุษย์เกิดขึ้นพร้อมกับ การมีความเสมอภาคกันทางสิทธิธรรมชาติ (Equality of Natural Rights) ปัจเจกทุกคนมีสิทธิทางธรรมชาติเป็นของตนเอง สิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของความเป็นมนุษย์นั้นคือสิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะมีเสรีภาพ และสิทธิที่จะมีความสุข (Right to Life, Liberty, and Happiness) ทุก ๆ คนในสังคมถือสิทธินี้ด้วยความเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีสิทธิทางธรรมชาติเหนือกว่าหรือน้อยกว่าใคร ฉะนั้นรูปแบบของบทบาทของรัฐที่เหมาะสมจะต้องสามารถปกป้องและให้ความ

เคารพกับสิทธิทางธรรมชาติของปัจเจก รัฐใดถ้าแสดงการต่อต้านหรือทำลายความเสมอภาคกันของสิทธิทางธรรมชาติของมนุษย์ ปัจเจกสามารถที่จะลุกขึ้นเพื่อต่อสู้และล้มรัฐนั้นได้ (Ryan, 2012, p. 588) อย่างไรก็ตามแนวคิดความเสมอภาคของ Jefferson ถูกตั้งคำถามว่าถ้าทุกคนอ้างสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของความเป็นมนุษย์นั้นคือสิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะมีเสรีภาพ และสิทธิที่จะมีความสุขโดยไม่สนใจว่าในท้ายที่สุดแล้วสังคมจะเป็นอย่างไร ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมจะเกิดขึ้นได้อย่างไร และเป็นไปได้หรือไม่ว่าสังคมจะเข้าสู่ยุคอนาธิปไตย (Anarchism) ที่ปราศจากผู้ปกครองเมื่อ Jefferson อนุญาตให้ปัจเจกลุกขึ้นเพื่อต่อสู้และล้มรัฐได้ ในขณะที่อีกประเด็นหนึ่ง Jefferson ถูกโจมตีว่าแนวคิดความเสมอภาคของ Jefferson เป็นความเสมอภาคแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับพลเมืองผิวขาวในประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น เพราะกลุ่มสตรีชาวพื้นเมืองอเมริกัน คนผิวสี และทาสไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน ณ วันที่ประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศเอกราช (Grigsby, 1999, p. 86)

นอกจาก Jefferson แล้ว ยังมีนักเขียนทางการเมืองอีกคนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับ Aristotle โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ Chico Mendes ชื่อนี้อาจไม่เป็นที่รู้จักในหมู่นักสังคมศาสตร์ นักรัฐศาสตร์หรือนักเศรษฐศาสตร์เท่าใดนัก Mendes ในความเป็นจริงแล้วคือชาวสวนยางและนักเคลื่อนไหวของสหภาพชาวสวนยางประเทศบราซิล สิ่งที่ Mendes ให้ความสำคัญมากคือคำว่าความเสมอภาคในการมีส่วนร่วม (Equality of Participation) ชีวิตของ Mendes คล้ายกับชาวสวนยางท้องถิ่นคนอื่น ๆ ในบราซิลที่ชีวิตและรายได้จะขึ้นอยู่กับผลผลิตที่มาจากปายาง ชีวิตของ Mendes เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเมื่อการพัฒนาคิบลานเข้าสู่พื้นที่ที่ท่ามาหากินของพวกเขา การพัฒนาด้านคมนาคมทำให้คนภายนอกสามารถเข้าถึงพื้นที่ปายาง นักพัฒนาเจ้าของฟาร์มปศุสัตว์และบุคคลภายนอกเริ่มมีความสนใจในพื้นที่ปายางเหล่านี้ในหลากหลายมุมมองขึ้นอยู่กับว่าใครจะมองปายางนั้นอย่างไร เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์มองว่าปายางนั้นควรได้รับการพัฒนาให้เป็นฟาร์มปศุสัตว์ พวกนักพัฒนาที่ดินทั้งหลายมองว่าปายางเหล่านี้ถ้าทำถนนเข้าไปก็จะมีความเจริญตามมา นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมองว่าควรให้เป็นป่าที่สมบูรณ์แบบคือห้ามไม่ให้มีใครอยู่ในป่าเลย เอาทุกคนออกจากป่าให้หมดไม่ว่าจะเป็นคนที่เคยอยู่มาก่อนรวมทั้งชาวสวนยางดั้งเดิมหรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ให้ป่าดำรงไว้ซึ่งความเป็นป่า คำถามก็คือคนเหล่านี้สามารถพูดแทนชาวสวนยางได้อย่างไรในเมื่อชีวิตของพวกเขาเหล่านั้นอยู่กับปายางนี้มาเป็นเวลานาน Mendes บอกว่าไม่มีใครเข้าใจชีวิตชาวสวนยางได้ดีกว่าชาวสวนยางเอง แล้วใครเล่าจะสามารถออกมาพูดเพื่อผลประโยชน์ของชาวสวนยางได้ดีกว่าชาวสวนยางด้วยตัวเอง (Grigsby, 1999, p. 87) ตัวอย่างของ Mendes นั้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับผลประโยชน์ว่าคืออะไร และใครอยู่ในฐานะที่ได้รับการยอมรับในการลุกขึ้นมายื่นเพื่อปกป้องผลประโยชน์เหล่านั้น ดังนั้นความเสมอภาคในความหมายของ Mendes คือการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่เป็ Stake Holder หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการตัดสินใจต่างๆของรัฐควรจะได้รับการโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในการตัดสินใจในโครงการพัฒนาของรัฐ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ในท้ายที่สุด Mendes สามารถลุกขึ้นมาปกป้องดินแดนของบรรพบุรุษเขาไว้ได้ แต่ก็ต้องแลกมาด้วยชีวิตโดย Mendes ถูกฆ่าตายในปี 1988 (Grigsby, 1999, p. 87)

แนวคิดของ Mendes ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการตัดสินใจของรัฐอาจจะเป็นที่ถูกต้องและขึ้นชอบของกลุ่มนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิทางสังคม กลุ่ม NGO (Non-Governmental Organization) นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ก็อาจถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการที่รัฐบาลต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการของรัฐ ในขณะที่ละเลยผลประโยชน์ของคนทั้งประเทศที่อาจมีค่ามากกว่าการตัดสินใจเพื่อคนกลุ่มเดียว ดังเช่นกรณีข้อโต้แย้งโครงการพัฒนาต่างๆของรัฐที่มักถูกกลุ่มต่อต้านถามว่า รัฐได้ถามประชาชนเจ้าของพื้นที่หรือยังว่าพวกเขาจะยินดีหรือไม่ แต่ในขณะเดียวกันประชาชนที่เหลือทั้งประเทศอาจถามกลับไปว่าประชาชนเจ้าของพื้นที่เคยสนใจผลประโยชน์ของคนทั้งประเทศหรือไม่ หากรัฐยินยอมตามความเห็นของประชาชนเจ้าของพื้นที่ผู้มีส่วนได้เสียอยู่ตลอดเวลา ประเทศคงไม่ต้องการโครงการพัฒนาใด ๆ เลยและเราก็มีรัฐอยู่เพื่ออะไร ความเสมอภาคที่แท้จริงก็ไม่มีเพราะรัฐจะฟังแต่ความคิดเห็นของคนกลุ่มน้อย (ที่สามารถรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างแรงกดดันต่อรัฐได้) โดยไม่ใส่ใจผลประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนทั้งประเทศ

นอกจากวิพากษ์ข้างต้น ข้อโต้แย้งที่มีต่อแนวคิดของ Mendes ในเรื่องความเสมอภาคอาจมองหาคำตอบได้จากแนวคิดของกลุ่ม Tradition Conservative หรือกลุ่มอนุรักษนิยมคลาสสิกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง Edmund Burke ผู้เขียนหนังสือชื่อ Reflection on the Revolutions in France “ภาพสะท้อนของการปฏิวัติในฝรั่งเศส” Burke โจมตีทฤษฎีที่สนับสนุนสิทธิทางธรรมชาติของมนุษย์ เสรีภาพที่สมบูรณ์แบบ ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย ทฤษฎีทางการเมืองที่เป็นนามธรรม หรือการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการปฏิวัติ Burke ให้ความสำคัญกับความสลับซับซ้อนของมนุษย์และธรรมชาติโดยอธิบายว่าองค์ความรู้ที่ถูกสะสมมานานของสถาบันทางสังคมและผ่านทางประเพณีดั้งเดิมในสังคม รวมถึง กฎ คำสั่ง และการถือสิทธิ (ของรัฐ) มีคุณค่ากว่าเหตุผลของมนุษย์ (Curtis, 1981, p. 49) โดยเขามองว่ามนุษย์นั้นไม่สามารถที่จะตัดสินใจอย่างมีเหตุผลได้ตลอดเวลาและการตัดสินใจของมนุษย์หลาย ๆ ครั้งอาจเกิดจากการใช้อารมณ์ที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม เหตุผลของมนุษย์ไม่มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะปรับปรุงระบบสังคมและการเมืองให้ดีขึ้นได้ ฉะนั้นการมีกลไกในการนำทางหรือชี้แนะจากอำนาจรัฐแบบดั้งเดิมหรือจากสถาบันดั้งเดิมในสังคมที่เป็นผลผลิตของการสะสมองค์ความรู้มาเป็นเวลานานนับศตวรรษเป็นสิ่งที่จะต้องทำให้คนในสังคมนั้นสามารถอยู่กันอย่างสงบสุขและมีความมั่นคง ไม่มีคนรุ่นไหนเพียงรุ่นเดียวที่มีความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับปรุงสังคมได้ในฉับพลัน ในทางตรงกันข้าม ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเหล่านั้นอาจทำลายสถาบันทางสังคมที่สมบูรณ์แบบลงอย่างไม่เหลืออะไรเลย (Baradat, 1994, p. 85) อย่างไรก็ตาม Burke ไม่ได้ต่อต้านการปฏิรูปสังคม แต่ทุกการเปลี่ยนแปลงต้องดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากจุดหนึ่งสู่อีกจุด เป็นการปรับตัวให้เคยชินกับสิ่งใหม่อย่างช้า ๆ อย่างมีเหตุผลและสติสัมปชัญญะ (Ryan, 2012, p. 628)

Burke เชื่อว่า อำนาจแบบดั้งเดิมนั้นเป็นอำนาจที่ดูแลรักษาสังคมมาเป็นเวลาหลายร้อยปีแม้กระทั่งในยามวิกฤตหรือมีปัญหาใด ๆ ก็ตาม อำนาจแบบดั้งเดิมเหล่านี้คือกลไกที่รักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยในสังคม เป็นอำนาจที่สอนให้เห็นในเรื่องของหลักคุณธรรมต่าง ๆ ผ่านจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านทางสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันอื่น ๆ ในสังคม และรวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดออกมาเพื่อให้สังคมอยู่อย่างสงบ

เรียบร้อย การยอมรับในคุณธรรมแบบดั้งเดิมนั้นจึงที่เป็นสิ่งสำคัญกว่าเสรีภาพของปัจเจก ในอีกมุมหนึ่งคือ มนุษย์ในสังคมนั้นไม่ควรมิอัสสรรเสรีภาพเกินขอบเขต เพราะจะเป็นการทำลายหลักคุณธรรมดั้งเดิมของสังคม กลุ่มอนุรักษนิยมคลาสสิกเชื่อว่ามนุษย์นั้นในทางธรรมชาติไม่มีความเสมอภาคกันอยู่แล้ว นั่นคือความไม่เท่าเทียมกันในทักษะและพรสวรรค์ซึ่งติดตัวเขามาตั้งแต่เกิด และนั่นก็คือการแบ่งคนในสังคมบนพื้นฐานของความสามารถที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เท่าเทียมกันในทางการเมือง เนื่องจากคนบางคนมีความสามารถมากกว่าในการทางปกครอง เขาจึงสมควรเป็นผู้ปกครอง สังคมที่ดีที่สุดคือสังคมที่ถูกปกครองโดยคนที่มีความสามารถทางธรรมชาติในการปกครอง (Grigsby, 1999, p. 112) สังคมจึงต้องมีโครงสร้างที่ถดถอยกันเป็นผู้ใหญ่ผู้น้อยหรือที่สูงต่ำตามลำดับ ผู้ใหญ่ให้ความเมตตาปกป้องคุ้มครองผู้น้อย ผู้น้อยให้ความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่จนกระทั่งสามารถพิสูจน์ได้ซึ่งความพร้อมความสามารถและความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ใหญ่ (สมเกียรติ วันทนะ, 2551, p. 59) Burke กล่าวถึงผู้ปกครองที่ดีต้องมีคุณสมบัติสามอย่างคือ (1) ผู้ปกครองต้องมีความสามารถ (Ability) ในการบริหารประเทศให้มีประสิทธิภาพ (2) คนที่มีทรัพย์สินเท่านั้นจึงควรได้ปกครองประเทศ เพราะเขาจะไม่สนใจถือครองทรัพย์สินของผู้อื่น และ (3) ผู้ที่เกิดในตระกูลที่สูงศักดิ์เท่านั้นควรเป็นผู้ปกครองเพราะชนชั้นสูงเหล่านี้มีอำนาจที่แน่นอนมั่นคงกว่าชนชั้นอื่น ๆ ในการที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม (Baradat, 1994, p. 86) ในขณะที่นักอนุรักษนิยมแบบอุปถัมภ์ (Paternalistic Conservatism) อย่าง Benjamin Disraeli กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปกครองโดยชนชั้นสูงว่า คนชนชั้นสูงต้องเสียสละ หรือยังมีฐานะสูงเท่าไรยิ่งต้องมีภารกิจต่อส่วนรวมมากขึ้น โดยจะต้องใช้ความเมตตาการุณาปกป้องคุ้มครองผู้น้อยที่ด้อยฐานะกว่า การทำเช่นนี้จะทำให้สังคมมีความเป็นเอกภาพและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (สมเกียรติ วันทนะ, 2551, p. 62)

ในประเด็นด้านการเรียกร้องความเสมอภาค Burke มองว่า การเรียกร้องความเสมอภาคโดยให้มีการออกกฎหมายบังคับว่าให้คนในสังคมทั้งหมดนั้นมีความเท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่ผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักเคลื่อนไหวทางสังคมทั้งหลายกล่าวอ้างถึงหน้าที่ของรัฐในการปกป้องสิทธิทางธรรมชาติของคนในสังคม นั่นคือความพยายามที่จะทำให้พลเมืองสับสนกับสิทธิของตนเอง คนในสังคมเมื่อได้ยินคำว่าสิทธิทางธรรมชาติก็จะทำให้คนในสังคมเข้าใจผิดในเรื่องสิทธิที่ตนเองถืออยู่ เข้าใจผิดในเรื่องของสิทธิที่จะเข้าถึงอำนาจ เมื่อเขาได้ยินและเชื่อว่าเขามีสิทธิเขาก็จะคาดหวังกับการได้สิทธิและเขาก็จะเริ่มเรียกร้องด้วยวิธีการของเขา การเรียกร้องและความคาดหวังเหล่านี้จะสร้างแรงกดดันให้กับสังคมอย่างไม่หยุดหย่อนและจะเกิดการแสดงออกทางอารมณ์อย่างรุนแรง เพื่อให้ได้อำนาจเพื่อที่จะให้พวกเขาสามารถมีความสุขกับสิทธิทางอำนาจเหล่านั้น ตามที่เขาได้ถูกบอกกล่าวมา นี่คือการผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงของกลุ่มเสรีนิยมคลาสสิก (Classical Liberalism) ซึ่งกลุ่มอนุรักษนิยมคลาสสิกบอกว่าเราไม่ควรปล่อยให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้น รัฐบาลควรดูแลความต้องการของคนในสังคมมากกว่าความพยายามปกป้องสิทธิทางธรรมชาติของคนในสังคม มนุษย์นั้นมีพื้นฐานของความต้องการในการถูกจัดระเบียบและการควบคุมเพื่อให้ใช้ชีวิตอย่างราบรื่นและมีสันติภาพ มีความมั่นคง การสร้างแรงบันดาลใจใด ๆ ที่ไม่มีเหตุผลในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเพราะมนุษย์นั้นมีพื้นฐานของความต้องการด้านความมั่นคง ต้องการการนำพาชีวิตของเขาไปสู่ทางที่ดี เป็นการทำให้สังคมอยู่อย่างมีความหมายและสมเกียรติสามัคคีได้ ฉะนั้นนักคิดกลุ่มอนุรักษนิยมคลาสสิกจะเน้นในเรื่องของค่านิยมแบบดั้งเดิมว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนในสังคม การปราศจากคุณธรรมแบบดั้งเดิมทำให้มนุษย์

นั้นสูญเสียหลักจริยธรรม ดังนั้นคุณธรรมจึงมีความสำคัญมากกว่าอิสรเสรีภาพของคนในสังคม (Grigsby, 1999, pp. 112-114)

ข้อโต้แย้งหลักที่มีต่อแนวคิดของ Burke ในเบื้องต้นที่สำคัญคือการกล่าวหาว่าแนวคิดของ Burke เป็นวาทกรรมสนับสนุนการมีชนชั้นในสังคมและขวางกั้นการมีความเท่าเทียมกันของโอกาส (Equality of Opportunity) ในขณะที่เดียวกัน ไม่มีหลักประกันใดยืนยันว่า คนที่มีทรัพย์สินหรือผู้ที่เกิดในตระกูลที่สูงศักดิ์จะไม่สนใจทรัพย์สินของผู้อื่น และมีคุณธรรม ความรับผิดชอบมากกว่าผู้อื่น นอกเหนือจากนั้นแล้ว แนวคิดความไม่เสมอภาคทางธรรมชาติของมนุษย์ตั้งแต่เกิดของกลุ่มอนุรักษนิยมคลาสสิกถูกโจมตีจากนักคิดกลุ่ม Classical Liberalism หรือกลุ่มเสรีนิยมคลาสสิกที่ยกเอาแนวคิดของ John Lock และ Adam Smith ในช่วงศตวรรษ ที่ 17 และ 18 มาโต้เถียงกลุ่มอนุรักษนิยมคลาสสิก อย่างเช่น การกล่าวถึงความเสมอภาคว่า ทุกคนเกิดมาด้วยความเสมอภาคกันโดยธรรมชาติ ไม่มีใครเกิดมาแล้วมีลักษณะทางธรรมชาติเหนือผู้อื่น มีความแข็งแรงหรือมีอำนาจทางการเมืองเหนือกว่าผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อวันเวลาผ่านไปคนเหล่านี้เติบโตขึ้นมาก็จะเริ่มมีความแตกต่างกัน มีการแบ่งงานกันทำและถูกแบ่งเป็นกลุ่มทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน บางคนตั้งใจเรียนหนังสือสามารถเป็นหมอ เป็นทนาย เป็นผู้ที่มีความรู้และมั่งคั่ง บางคนแม้เกิดมา มีลักษณะทางธรรมชาติที่เท่ากับผู้อื่น แต่ไม่สามารถที่จะแข่งขันกับผู้อื่นได้ก็อาจจะเป็นได้แค่คนงานที่ไร้ทักษะฝีมือ ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจไม่ใช่สิ่งที่เลวเสมอไปแต่อาจจะเป็นสิ่งดีก็ได้เพราะช่วยให้เกิดความหลากหลายในการผลิตและการสร้างสรรค์ในสังคม (Grigsby, 1999, p.106) Classical Liberalism มองว่าปัจเจก (Individual) นั้นมีความสำคัญมากกว่ารัฐปัจเจกคือผู้สร้างรัฐและรัฐจะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับการยอมรับจากปัจเจกก่อน ปัจเจกโดยทั่วไปเป็นผู้มีเหตุผลและมีความสามารถในการตัดสินใจและบริหารจัดการตนเอง เสรีภาพของปัจเจกเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดและการที่จะทำให้นักนั้นมีเสรีภาพอย่างเต็มที่นั้นอำนาจรัฐต้องมีอยู่อย่างจำกัด เสรีภาพทางเศรษฐกิจคือเสรีภาพของปัจเจกในการตัดสินใจในการที่จะเลือกทางเลือกทางเศรษฐกิจด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากกว่าคำว่าความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ (Grigsby, 1999, p. 107)

John Lock บอกว่าการแบ่งชนชั้นทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นเมื่อลักษณะทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีการพัฒนา ในอดีตก่อนที่สังคมจะมีการจะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันโดยมีเงินตราเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน การแบ่งชนชั้นทางเศรษฐกิจแทบจะไม่เกิดขึ้น การซื้อขายสินค้าของคนในสังคมลักษณะเช่นนี้เกิดจากการแลกเปลี่ยนในตัวสินค้าระหว่างกัน เช่น แอปเปิ้ลแลกกล้วย อ้อยแลกกับฝรั่ง เป็นต้น สินค้าเหล่านี้สามารถนำเปื่อยเหี่ยวแห้งมลายหายไปได้เนื่องจากมนุษย์ยังไม่รู้จักวิธีการกักเก็บสินค้าไว้ใช้ในระยะเวลายาวได้ ในที่สุดมนุษย์ก็ต้องพยายามที่จะใช้ให้หมดไปเพื่อที่จะปลูกใหม่และนำสิ่งเหล่านั้นมาแลกเปลี่ยนกันอีกที ลักษณะสังคมแบบดั้งเดิมนี้อาจทำให้คนในสังคมนั้นค่อนข้างที่จะมีความเท่าเทียมกัน เพราะไม่มีใครสามารถเก็บสะสมหรือเป็นเจ้าของสินค้าที่มากกว่าผู้อื่น ในขณะที่เศรษฐกิจนั้นมีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ และเงินตราได้เข้ามาเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน และด้วยเหตุที่เงินตราไม่มีการนำเปื่อยเหี่ยวแห้ง การสะสมเงินตราจึงเกิดขึ้นความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจจึงเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติที่สามารถเกิดขึ้นได้ (Grigsby, 1999, p. 106) แต่อย่างไรก็ตาม Lock บอกว่าความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจนั้นไม่ได้หมายถึงความไม่ยุติธรรมหรือความไม่ชอบธรรม ในทางตรงกันข้ามการใช้จ่ายเงินของปัจเจกแต่ละคนนั้นเกิดจากเสรีภาพในการตัดสินใจ

ใช้เงินหรือใช้ทรัพย์สินที่มีของตนเอง ซึ่งพวกเขามีความตั้งใจที่จะยอมรับผลลัพธ์ของการใช้เงินหรือทรัพย์สินเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการซื้อสินค้าหรือเพื่อการลงทุน นี่คือนิยามที่เรียกว่าความเท่าเทียมกันในการใช้เหตุผลและความสามารถอย่างสมบูรณ์แบบในการตัดสินใจเพื่อตนเองในการบริหารจัดการชีวิตตนเอง นี่คือนิยามที่นำมาซึ่งความเท่าเทียมกันในสังคมหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าความเท่าเทียมกันทางธรรมชาติในการตัดสินใจเพื่อตนเอง แต่ไม่ใช่ความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจที่สุดท้ายแล้วทุกคนต้องมีความจนความรวยที่เท่ากัน (Grigsby, 1999, p. 107) อย่างไรก็ตามความมั่งคั่งของปัจเจกจะต้องไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัจเจกควรได้รับอนุญาตให้สะสมความมั่งคั่งได้เพียงแค่ว่าที่เขาจะสามารถใช้มัน (Baradat, 1994, p. 97)

ในขณะที่ Adam Smith กล่าวว่า ความเท่าเทียมกันทางธรรมชาตินั้นไม่เพียงพอในการที่จะสร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ หมายความว่าคนที่คนเรามีความเท่าเทียมกันในสภาวะทางธรรมชาตินั้นไม่ได้เป็นตัวบ่งบอกว่าทุกคนในอนาคตเมื่อเติบโตขึ้นเข้าสู่ตลาดแรงงานแล้วจะอยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจเพราะคนเหล่านั้นจะเข้าสู่โลกแห่งการทำงานที่แตกต่างกัน Smith มองสังคมว่าได้สร้างการแลกเปลี่ยนอย่างมีเหตุผลระหว่างปัจเจกและสิ่งที่ได้รับตอบมาสำหรับความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมทุนนิยมนั้นคือการที่สังคมได้รับผลผลิตที่สร้างสรรค์จากการผลิตสินค้าและบริการจากปัจเจกที่มีความหลากหลายในสังคม ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องปกติและไม่ใช่สิ่งที่ไม่เป็นธรรมเสมอ (Grigsby, 1999, p. 107) นอกจากนั้นแล้วความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจก็ไม่ได้ทำลายความเท่าเทียมกันทางธรรมชาติ แต่ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจนั้นเกิดขึ้นจากการเลือกอย่างเป็นอิสระ เลือกอย่างมีเหตุผลของคนในสังคม เป็นการตัดสินใจจากความสามารถของปัจเจกเอง Smith เน้นย้ำว่าเสรีภาพของปัจเจกนั้นไม่จำเป็นต้องถูกอุทิศเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐจะต้องไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวในการมีปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างปัจเจก รัฐจะต้องไม่ออกคำสั่งแทรกแซงทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทุกคนมีความเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของรายได้ ค่าจ้าง ราคาสินค้า และมูลค่าของทรัพย์สิน รัฐจะต้องไม่ใช้อำนาจเผด็จการที่จะสั่งหรือบังคับและกำหนดให้คนในสังคมนั้นมีความเท่าเทียมกัน รัฐจะต้องมีบทบาททางเศรษฐกิจที่จำกัดและส่งเสริมความเท่าเทียมกัน โดยปล่อยให้ปัจเจกในสังคมนั้นมีความอิสระในการตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ดีที่สุดของตนเองและนั่นก็คือการรักษาไว้ซึ่งความเท่าเทียมกันทางธรรมชาติของคนในสังคม (Grigsby, 1999, p.107) การมีอิสระในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของปัจเจกในสังคมหมายถึง การมีระบบตลาดเสรีที่จะช่วยสร้างความเสมอภาคในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยการตัดสินใจของปัจเจกจะนำทางโดยมือที่มองไม่เห็น (Invisible Hand) เป็นมือที่ไม่มีจิตวิญญาณ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ มือนี้คือการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างเสรีที่มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากในสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง มีการระดมทรัพยากรอย่างเสรีเพื่อการแข่งขันและทุกคนมีเสรีภาพในการเข้าสู่การแข่งขันในทุกกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ตนเองต้องการ (Smith, 1938, as cited in Elliott and Cownie, 1975, p. 4) การแข่งขันในกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเสรีเป็นการปล่อยให้ปัจเจกสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตนเองและเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมที่จะกระทำเช่นเดียวกัน (Smith, 1910 quoted in Clarke, 1988, p. 30)

ในหนังสือเรื่อง “Free to Choose” เขียนโดยนักเศรษฐศาสตร์สายเสรีนิยมคลาสสิก (Classical Liberalism) Milton Friedman และ Rose Friedman (1980, p. 119) ผู้ซึ่งสนับสนุนแนวคิดความเสมอภาค ในโอกาส กล่าวว่า ในช่วงแรกของการก่อตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ความเสมอภาค หมายถึงความเท่าเทียมกัน ต่อหน้าพระเจ้า และเสรีภาพหมายถึง เสรีภาพในการกำหนดชีวิตตนเอง ต่อมาภายหลังสงครามกลางเมืองใน อเมริกา ความเสมอภาคหมายถึงความเท่าเทียมกันในโอกาส ความเท่าเทียมกันของบุคคลหรือความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ซึ่งตีความได้ว่าต้องมีบุคคลใดในสังคมถูกขวางกั้นการใช้สมรรถนะหรือศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเขาในการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในชีวิตของเขา อย่างไรก็ตามภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สิ้นสุดลง แนวคิดความเสมอภาคในผลลัพธ์เริ่มถูกพูดถึงกันมากขึ้นและเป็นแนวคิดที่ทำลายแนวคิดความเสมอภาคในโอกาสและเสรีภาพ ความเสมอภาคในผลลัพธ์ หมายถึงการที่ทุกทุกคนในสังคมจะมีระดับรายได้และความเป็นอยู่ที่เท่าเทียมกัน (Friedman and Friedman, 1980, p. 119) เป้าหมายของความเสมอภาคในผลลัพธ์คือความยุติธรรมหรือการแบ่งปันที่ยุติธรรม แต่ปัญหาคือ อะไรคือความยุติธรรม ใครจะเป็นผู้ตัดสินว่าอย่างไรถึงเรียกว่าความยุติธรรมหรือการแบ่งปันที่ยุติธรรม และในแต่ละวันหากทุกคนในสังคมได้รับส่วนแบ่งที่เท่าเทียมกันจากการทำงานแต่ไม่ใช่จากความสามารถในการผลิตของเขา สังคมจะมีแรงจูงใจอะไรให้สมาชิกในสังคมขยันและตั้งใจทำงาน (Friedman and Friedman, 1980, p. 126) ในขณะที่เดียวกันหารัฐเข้ามาแทรกแซงเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันด้วยการเก็บภาษีผู้มีรายได้มากในอัตราที่สูง เพื่อหวังที่จะนำเงินที่ได้ไปจุนเจือเป็นสวัสดิการสังคมให้กับผู้มีรายได้น้อย เราจะพบกลุ่มคนที่ไม่ทำอะไรเลยแต่อาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการรับสวัสดิการสังคมจากรัฐ (Friedman and Friedman, 1980, p. 135) สังคมใดก็ตามที่ให้ความสำคัญกับ ความเสมอภาคในผลลัพธ์มากกว่าความเสมอภาคในโอกาส ในท้ายที่สุดก็จะไม่พบทั้งความเสมอภาคและเสรีภาพในสังคม (Friedman and Friedman, 1980, p. 139) อย่างไรก็ตามกลุ่มนักเศรษฐศาสตร์ สายเสรีนิยมสมัยใหม่ (Modern Liberalism) ที่สนับสนุนรัฐสวัสดิการอาจโต้แย้งว่า ปัญหาอย่างหนึ่งในความไม่เท่าเทียมกันในสังคมคือมนุษย์เราเกิดมาแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะความเป็นอยู่ สมมุติว่าเด็กหญิงน้ำและเด็กหญิงฟ้าเป็นเพื่อนกัน เติบโตมาด้วยกันแต่ฐานะของทั้งสองแตกต่างกัน เด็กหญิงน้ำเป็นลูกเจ้าของโรงสี ในขณะที่เด็กหญิงฟ้าเป็นลูกชานาชากรจน ทั้งสองอาจได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองที่เท่าเทียมกันจากรัฐและสังคม แต่ในเมื่อต้นทุนของชีวิตแตกต่างกันอาจส่งผลต่อความก้าวหน้าในอนาคตที่แตกต่างกันด้วย แล้วความเสมอภาคจะเกิดขึ้นได้อย่างไรหากปราศจากรัฐสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมทุนนิยม นอกเหนือจากนั้นแล้ว สภาพความเป็นจริงในสังคมภายใต้ระบบทุนนิยมในปัจจุบันนั้นไม่มีมือที่มองไม่เห็นตามที่ Smith อ้างถึง แต่มีมือที่มองเห็น มือที่ปั่นกลไกตลาดผ่านการโฆษณาชวนเชื่อ การผูกขาด การฮั้วกัน การคอร์รัปชัน การใช้เส้นสายหรือระบบพรรคพวกเพื่อให้การสะสมทุนของนายทุนเป็นไปอย่างรวดเร็วและราบรื่น และหารัฐถูกกำหนดให้มีบทบาทที่จำกัด ความยุติธรรมในสังคมทุนนิยม (ที่ปิดเปื้อน) และการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้อย่างไร

ด้วยเหตุนี้เอง นักคิดกลุ่ม Modern Liberalism หรือกลุ่มเสรีนิยมสมัยใหม่ มองว่าการเข้ามาแทรกแซงของรัฐในกิจกรรมต่าง ๆ ของปัจเจกหรือในชีวิตทางสังคมของมนุษย์เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อที่จะปกป้องไม่ให้ปัจเจกบางกลุ่มถูกปฏิเสธเสรีภาพโดยผู้อื่น การแทรกแซงของรัฐคือความพยายามรักษาเสรีภาพของคนในสังคม ดังนั้นเสรีภาพในความหมายของนักคิดกลุ่มเสรีนิยมสมัยใหม่นั้นควรถูกเข้าใจในเชิงบวก เพราะเสรีภาพ

คือการมองหาทิศทางการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และอุทิศศักยภาพของตนเองให้กับสังคม คำว่าความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องปกติของกลุ่ม Classical Liberalism ถูกตั้งคำถามในกลุ่มของเสรีนิยมสมัยใหม่ ว่าเป็นเงื่อนไขที่จิตใจจะละเลยสวัสดิการของคนที่มีรายได้น้อยและเป็นความพยายามที่จะทำลายโอกาสของคนเหล่านั้นที่จะมีอิสระเสรีภาพในการตัดสินใจ (Grigsby, 1999, p. 108) เมื่อสังคมไม่มีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ คนที่มีรายได้น้อยจะขาดอิสระเสรีภาพในการเลือกสินค้าและบริการ ฉะนั้นเราจำเป็นต้องสร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจขึ้นมา เพื่อขยายศักยภาพของคนที่มีรายได้น้อยให้เขาสามารถมีอิสระและเสรีภาพที่มากขึ้นกว่าเดิมในการเลือกวิถีแห่งชีวิต

นักปรัชญาชาวอังกฤษ T. H. Green พุดถึงผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมว่าก่อให้เกิดการรวมศูนย์ความมั่งคั่งอยู่ในมือคนไม่กี่คนในสังคมและทำให้คนจำนวนมากต้องพึ่งพิงชนชั้นที่มั่งคั่ง ด้วยเหตุนี้เองประชาชนจำเป็นต้องอาศัยสถาบันของรัฐในการปกป้องพวกเขาจากการควบคุมของผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ และนั่นคือเหตุผลที่สำคัญในการสร้างรัฐสวัสดิการ (Baradat, 1994, p. 102) Green บอกว่าเสรีนิยมสมัยใหม่เชื่อว่าการแทรกแซงของรัฐสามารถส่งเสริมและขยายอิสระเสรีภาพของปัจเจกได้ กฎระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐออกมาก็เพื่อปกป้องและรักษาดูแลคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพ การศึกษา สถานที่ทำงาน การส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของคนที่มีอำนาจน้อยในสังคมเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการฉกฉวยผลประโยชน์จากคนที่อ่อนแอในสังคมและเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิเสธเสรีภาพในทางบวกของคนในสังคม การแทรกแซงของรัฐจึงเป็นหนทางในการนำไปสู่การขยายเสรีภาพที่มากขึ้นของคนในสังคมและนั่นก็คือการสร้างความเท่าเทียมกัน (Grigsby, 1999, p. 107) กล่าวโดยสรุป กลุ่มเสรีนิยมสมัยใหม่มองว่า ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ เพราะคนที่จนอยู่ในสถานะที่ยากลำบากในการที่จะตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง ด้วยเหตุนี้เองความยากจนจึงเป็นอุปสรรคในการขยายเสรีภาพของปัจเจกและความยากจนควรถูกแก้ไขด้วยกลไกต่าง ๆ ของรัฐ ฉะนั้นกลุ่มเสรีนิยมสมัยใหม่เชื่อว่ามนุษย์นั้นสามารถมีความเท่าเทียมกันในภาวะธรรมชาติและมีความเท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ ดังนั้นนักคิดแนวเสรีนิยมสมัยใหม่จะเน้นการส่งเสริมสวัสดิการทางสังคมของคนในสังคม

อย่างไรก็ตามประเด็นโต้แย้งหลักที่มีต่อแนวคิดกลุ่มเสรีนิยมสมัยใหม่อาจสรุปเบื้องต้นได้ 3 ข้อที่สำคัญคือ (1) รัฐประกอบไปด้วยมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจและการเลือกข้าง เพราะฉะนั้นจะมีอะไรมายืนยันว่าการแทรกแซงของรัฐจะสามารถสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม (2) ความพยายามสร้างรัฐสวัสดิการทำให้รัฐต้องเก็บภาษีเพิ่มเพื่อจูงใจคนในสังคมที่อาจรวมไปถึงพวก Free Rider และ (3) การแทรกแซงของรัฐเพื่อสร้างความเสมอภาค ทำยที่สุดแล้วเป็นการทำลายความเสมอภาค เพราะอาจเป็นการนำเอาภาษีที่คนสุจริต ขยันทำมาหากิน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชั้นกลาง) ไปจูงใจกลุ่มคนที่ไม่มีความมานะในการทำงานเพื่อพัฒนาชีวิตตนเองให้ดีขึ้น (และอาจไม่เคยเสียภาษีเลยในชีวิต) แต่ชอบที่จะร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐ

ไม่ว่าจะเป็น Aristotle, Jefferson, Mendes และกลุ่มเสรีนิยม สิ่งนี้นักทฤษฎีหรือนักคิดเหล่านี้มีเหมือนกันคือ ความเสมอภาคที่เป็นเป้าหมายทางการเมืองที่รัฐควรจะต้องนำไปให้ถึงจุดหมาย แต่ก็ยังมีนักปราชญ์ นักทฤษฎี หรือนักคิดอีกกลุ่มหนึ่งที่ตั้งคำถามถึงอันตรายหรือผลลัพธ์ในทางลบที่จะเกิดจากความพยายามที่จะสร้างความเสมอภาคในสังคม หนึ่งในนั้นคือ Kurt Vonnegut นักเขียนชาวสหรัฐอเมริกาผู้เขียน

เรื่องสั้น Harrison Bergeron ในปี 1961 ซึ่งเรื่องของเขาได้จินตนาการถึงประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 2081 โดยโน้มน้าวให้ผู้อ่านลองจินตนาการดูว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าในสังคมสหรัฐอเมริกาในอนาคตปี 2081 มีกฎหมายที่กำหนดว่าให้ทุก ๆ คนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันอย่างถาวรแบบ นั้นหมายความว่าทุกคนอยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกันหมด ใครก็ตามที่เริ่มถูกมองว่ามีลักษณะของการสร้างความไม่เสมอภาคหรือไม่เท่าเทียมกันเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นหรือระดับค่าเฉลี่ยของสมรรถนะของคนในสังคม ความไม่เสมอภาคหรือไม่เท่าเทียมกันเหล่านี้จะถูกแก้ไขอย่างรวดเร็ว (Vonnegut, 2014, p. 7) ตัวอย่างเช่น หากมีผู้ใดที่แสดงให้เห็นถึงสมรรถนะในความสามารถหรือทางกายภาพที่อยู่เหนือระดับค่าเฉลี่ยของคนในสังคม คนนั้นจะถูกบังคับให้ติดอุปกรณ์ที่เป็นตัวขวางกั้นการใช้ความสามารถทั้งทางปัญญาหรือกายภาพของเขาในการที่จะทำอะไรสิ่งหนึ่งให้ดีกว่าหรือเก่งกว่าผู้อื่น ซึ่งหมายความว่าบุคคลนั้นจะถูกทำให้เก่งหรือฉลาดน้อยลง เพื่อให้อยู่ในระดับที่เท่าเทียมกับคนทั้งสังคม ฉะนั้นเมื่อสังคมไม่มีใครมีสมรรถนะทั้งทางปัญญาและกายภาพเหนือระดับค่าเฉลี่ยของคนในสังคม สังคมนั้นก็จะมีเสมอภาคความเท่าเทียมกัน สังคมจะถูกจัดว่าเป็นสังคมที่มีคุณภาพปานกลางคือไม่มีใครดีเลิศและไม่มีใครอ่อนแอที่สุด เป็นสังคมที่คนในสังคมนั้นเชื่อฟังและยินยอมพร้อมใจกันจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม Kurt Vonnegut มองว่านี่คือสังคมที่จัดขีดไม่มีใครสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความฉลาดและเหนือกว่า พลเมืองทุกคนจะหยุดนิ่ง ความจดจ่อในการที่พยายามจะสร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันของคนในสังคมได้ขโมยความฉลาดของคนในสังคม ขโมยความคิดสร้างสรรค์ของคนในสังคม ขโมยความสำเร็จขั้นสูงสุดของคนในสังคม เพราะจะไม่มีใครกระทำการใด ๆ เพื่อให้ตัวเองอยู่เหนือผู้อื่น ดังนั้นคำว่าศักยภาพและพรสวรรค์จึงเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์สำหรับสังคมประเภทนี้ คำว่า Equality จึงเป็นเสมือนคำพื้นฐานที่สำคัญที่ใช้เป็นข้ออ้างในการโจมตีใครก็ตามที่พยายามจะใช้พรสวรรค์ของตนเองแสดงให้เห็นว่าตัวเองนั้นแข็งแกร่งกว่าฉลาดกว่าบุคคลอื่น ในสังคมจึงมีกฎที่ไม่ให้ใครก็ตามมีความสามารถเหนือระดับค่าเฉลี่ยของความสามารถของคนในสังคม Kurt Vonnegut จึงสรุปว่า Equality หรือความเสมอภาค คือความพยายามของการที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ของตนเองโดยให้คนในสังคมนั้นอยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกัน เพื่อผลประโยชน์ของผู้ที่เรียกร้องหาสิ่งที่เรียกว่า Equality นั่นเอง (Grigsby, 1999, p. 90)

การให้ความหมายของความเสมอภาคในมุมมองของ Kurt Vonnegut ดูเหมือนว่าจะสอดคล้องกับนักปรัชญาชาวเยอรมัน Friedrich Nietzsche ที่อธิบายความเสมอภาคว่ามีรากฐานมาจากสิ่งที่เราเรียกว่า Morality หรือคุณธรรม คำว่า Equality เป็นชนิดหนึ่งของคุณธรรมแต่เป็นคุณธรรมของทาส (Slave Morality) Nietzsche ตีความคุณธรรมของทาสในฐานะที่เป็นคุณธรรมของคนอ่อนแอและถูกออกแบบมาเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มคนอ่อนแอ นั่นก็คือกลุ่มทาสนั่นเอง ในขณะที่ชนชั้นนำก็มีคุณธรรมของชนชั้นตนเองที่เรียกว่า Master Morality หรือคุณธรรมของกลุ่มชนชั้นนำหรือกลุ่มผู้มีอำนาจในสังคม อย่างไรก็ตามปัญหาก็คือคุณธรรมของทั้งสองฝั่งนั้นไม่สามารถไปด้วยกันได้ คุณธรรมของทาสนั้นตรงกันข้ามกับคุณธรรมของผู้มีอำนาจ คุณธรรมของผู้มีอำนาจนั้นเป็นคุณธรรมที่เน้นส่งเสริมผู้ที่แข็งแกร่งกว่า ยินยอมคนที่มึลลักษณะของความแข็งแรง คนที่สามารถปกครองได้เอาชนะผู้อื่นได้หรือคนที่สามารถครอบงำสังคมได้ ในขณะที่คุณธรรมของทาสนั้นคือความพยายามของคนอ่อนแอกว่าไรซึ่งอำนาจหรือเป็นผู้ถูกปกครองที่จะดึงคนที่แข็งแกร่งกว่ามีอำนาจมากกว่าให้หล่นลงมาให้เท่ากับตนเอง อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ Nietzsche ไม่ได้บอกว่าคุณธรรมประเภทไหนที่เป็นลักษณะของคุณธรรมเพื่อสังคมโดยรวม รูปแบบของคุณธรรมไม่ว่าจะเป็นคุณธรรมของทาสหรือคุณธรรมของชนชั้นนำ

ล้วนแต่เป็นคุณธรรมเพื่อผลประโยชน์ของตนเองทั้งสิ้น (Grigsby, 1999, p. 88) ในการกำหนดว่าอะไรคือการกระทำที่ดีหรือเลวนั้น ไม่มีคุณธรรมของฝั่งใดเลยที่มองว่าค่าว่าดีหรือเลว นอกเหนือ ไปจากบริบทที่ตัวเองเข้าใจ Nietzsche กล่าวต่อว่าในโลกนี้ไม่มีคุณธรรมที่เป็นสากลและไม่มีคุณธรรมใดที่เปลี่ยนแปลงมิได้ เพราะคุณธรรมคือผลผลิตทางประวัติศาสตร์ที่ถูกสร้างสรรค์โดยมิได้คาดคิดมาก่อนโดยใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ณ เวลานั้นและเกิดจากแรงจูงใจที่พิเศษเฉพาะโดยบุคคลนั้น (Jackson, 2014: 86) Nietzsche พยายามเปรียบเทียบคุณธรรมของทาสกับคำสอนในศาสนาคริสต์โดยอธิบายว่าศาสนาคริสต์ไม่ต่างกับทุก ๆ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกถึงเจตจำนงในการไฝหาอำนาจ ชาวคริสต์ในอดีตคือกลุ่มชนชั้นทาสภายใต้อาณาจักรโรมันและมีเพียงวิธีเดียวที่จะสามารถเอาชนะและมีอำนาจเหนือชาวโรมันได้คือการสร้างสถานะทางจิตวิญญาณที่สูงส่งเหนือชาวโรมันและสามารถกระทำได้โดยการพลิกคุณค่าทางสังคมไปในอีกทางหนึ่ง เช่น คริสต์จักรสอนคนให้รู้จักคำว่าความสงสาร ความเมตตา การให้อภัยว่าเป็นสิ่งยิ่งใหญ่ที่จะนำไปสู่การได้รับคำอวยพรหรือรางวัลจากพระเจ้า ในขณะที่คุณค่าอื่น ๆ ในสังคม เช่นการยึดถือผลประโยชน์ของตนเองคือบาปชนิดหนึ่ง สิ่งเหล่านี้คือคุณธรรมของคนอ่อนแอในความหมายของ Nietzsche ซึ่งคุณธรรมของทาสนั้นคือความต้องการของคนอ่อนแอที่จะดึงคนที่แข็งแกร่งนั้นลงมาให้เท่าเทียมกับตนเอง ความต้องการการสงสารจากผู้อื่นคือการต้องการให้ผู้อื่นเจ็บปวดเช่นเดียวกับที่ตนเองมี (Jackson, 2014, p. 88) เหตุผลที่ทำให้เช่นนี้เกิดจากความรู้สึกขุ่นเคือง (Resentment) ของคนอ่อนแอ (ทาส) ที่มีต่อคนที่แข็งแกร่งกว่า (เจ้านายหรือผู้ปกครองหรือผู้ที่สูงศักดิ์กว่า) โดยมองว่าความแข็งแกร่งกว่าเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เลวร้ายและทำให้คนแข็งแกร่งกว่ามีอำนาจซึ่งคนที่อ่อนแอกว่าต้องการจะได้อำนาจนั้นไว้เอง ด้วยเหตุนี้เอง Equality คือการดึงผู้อื่นให้มาเท่าเทียมกับตนและเป็นส่วนหนึ่งของ Slave Morality (Grigsby, 1999, p. 89) ความเสมอภาคเป็นคำสมัยนิยมที่นิยมใช้สำหรับกลุ่มคนที่ต้องการทำลายคนอื่นที่อยู่เหนือตัวเองโดยมีความขุ่นเคืองอยู่เบื้องหลังความพยายามในการเรียกร้องความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นความพยายามที่จะดึงคนที่แข็งแกร่งกว่ามีอำนาจมากกว่าให้ลงมาอยู่ในสถานะเดียวกันกับผู้ที่อ่อนแอกว่าหรือผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ประเด็นนี้ ดูเหมือนว่า Nietzsche จะมีความคิดคล้ายกับ Kurt Vonnegut ในขณะเดียวกัน Nietzsche ได้เปรียบเทียบระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นระบอบการปกครองที่พยายามให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันแก่ทุกฝ่าย การใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นเครื่องตัดสินใจของคนในสังคม คือความพยายามที่จะดึงเอาคนที่มีความอำนาจมากกว่านั้นลงมาให้เสมอภาคเท่าเทียมกันกับคนที่อ่อนแอกว่าลักษณะนี้จึงจะเรียกว่าความเสมอภาคในความหมายของ Slave Morality

จากคำอธิบายถึงแนวคิดและข้อโต้แย้งเบื้องต้นของความเสมอภาคที่มีความหลากหลายทำให้นึกถึงคำกล่าวของ Nietzsche ที่ว่านักปรัชญามักกล่าวอ้างว่าสิ่งที่ตนคิดและแสดงออกมาคือความจริง แต่แท้จริงแล้วคือสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้เพราะนักปรัชญามักจะอธิบายความเชื่อของเขาเองมากกว่าการพูดถึงความจริง (Jackson, 2014, p. 80) ในขณะที่การค้นหาคำตอบเกี่ยวกับความเสมอภาคที่แท้จริงไม่สามารถหาข้อสรุปได้แต่ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้เกิดคำถามขึ้นมากมาย เช่น ความเสมอภาคนั้นคือลักษณะพื้นฐานทางธรรมชาติอย่างที่ Jefferson บอกหรือไม่ เป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะสร้างความเสมอภาคในสังคมโดยไม่ได้มีการทำลายสิทธิเสรีภาพหรือผลประโยชน์ที่คนอื่น ๆ เคยมีอยู่ในสังคม เราควรมีความเสมอภาคกันในทุก ๆ เรื่องหรือไม่หรือเราควรมีกฎหมายกำหนดให้คนในสังคมนั้นมีความเสมอภาคกัน เราจะเลือกทางเดินไหนระหว่าง

ความเสมอภาคในโอกาสกับความเสมอภาคกันในผลลัพธ์ระหว่างความเสมอภาคในผลลัพธ์กับความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจสาธารณะ ความเสมอภาคกันเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์จริงหรือไม่ ความเสมอภาคกันของมนุษย์ หมายถึงการพิจารณาในความเท่าเทียมกันของผลประโยชน์แบบที่ Aristotle กล่าวไว้จริงหรือ ความเสมอภาคและการเรียกร้องความเสมอภาคเป็นอันตรายต่อสังคมตามที่ Vonnegut, Nietzsche และ Burke เตือนไว้หรือไม่หรือความเสมอภาคคืออาวุธในทางความคิดที่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งพยายามที่จะเรียกร้องเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง คำถามเหล่านี้ไม่มีคำตอบที่แน่ชัดตายตัวว่าอะไรคือความเสมอภาค เราควรเรียกร้องความเสมอภาคหรือไม่ และถ้าสังคมต้องการความเสมอภาคเราจะเลือกความเสมอภาคในรูปแบบใดหรือเราควรจะดำเนินการตามนักคิดนักปรัชญาท่านใด อย่างไรก็ตามไม่ว่าเราจะเลือกตัดสินใจอย่างไร ความเสมอภาคที่แท้จริงของมนุษย์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือการที่มนุษย์มีจุดสิ้นสุดที่เหมือนกัน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร เจริญนาวัฒน์. (2548). *หลักความเสมอภาค*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2559. จาก www.pub-law.net
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2545). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2551). *อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baradat, L. P. (1994). *Political Ideologies: Their Origins and Impact (5th ed.)*. London: Prentice-Hall International.
- Clarke, S. (1988). *Keynesianism, Monetarism and the Crisis of the State*. Hants: Edward Elgar.
- Curtis, M. (1981). *The Great Political Theories Volume 1*. New York: Harper Collins Publishers.
- Curtis, M. (1981). *The Great Political Theories Volume 2*. New York: Harper Collins Publishers.
- Dahl, R. A. (1998). *On Democracy*. New Haven: Yale University Press.
- Elliot, J. E. & Cowie, J. (1975). *Competing Philosophies in American Political Economics*. Pacific Palisades. California: Goodyear Publishing Company.
- Friedman, M. & Friedman, R. (1980). *Free to Choose: A Personal Statement*. New York; Harcourt Brace Javanovich.
- Grigsby, E. (1999). *Analyzing Politics: An Introduction to Political Science*. Belmont. CA.: Wadsworth Publishing Company.
- Jackson, R. (2014). *Nietzsche: A Complete Introduction*. London: Hodder & Stoughton.
- Jary, D. & Jary, J. (2000). *Collins Internet-Linked Dictionary of Sociology*. Glasgow: Harper Collins Publishers.

Ryan, A. (2012). *On Politics*. New York: W.W. Norton & Company.

Scruton, R. (1982). *A Dictionary of Political Thought*. London: Macmillan Press.

Vonnegut, K (2014). *Welcome to the Monkey House: The Special Edition*. New York: Dial Press.